

Fredericia, den 30. april 2024

Høringssvar på: "Udkast til ændret plantedækkebekendtgørelse samt to koordinatbekendtgørelser"

Indholdsfortegnelse

1	Indledning	2
2	Konklusion	2
3	Perspektivering.....	2
4	Forårsudvaskning.....	3
5	Et historisk rids over VVM-reglerne for husdyrgødning	4
5.1	Før år 2007	4
5.2	Husdyrloven med ikrafttræden 1.1.2007.....	4
5.3	Ny arealregulering i 2016-2018.....	5
5.4	Miljøvurdering efter EU-retten	6
6	Retsvirkning af manglende SMV.....	8
6.1	Habitatdirektivet	8
7	Plandækkebekendtgørelsens bilag 2	9

1 Indledning

Tak for muligheden for at komme med høringssvar på: "Udkast til ændret plantedækkebekendtgørelse samt to koordinatbekendtgørelser", jeres j.nr. 23-11-000007, link:

<https://hoeringsportalen.dk/Hearing/Details/68523>.

2 Konklusion

Husdyrefterafgrøder er af særlig relevans for habitatområder, hvilket nødvendiggør anvendelsen af den mest aktuelle videnskabelige viden. Ifølge de seneste fund, som fremgår af vedlagte **bilag 1** ("*Udvaskning fra vintersæd kontra efterafgrøder, Analyse af måledata fra Landovervågningen*"), er udvaskningen af kvælstof fra marker med efterafgrøder betydeligt større end marker med vinterafgrøder. Dette sker desuden på kritiske tidspunkter af året, hvilket kan have alvorlige konsekvenser for vandmiljøet.

Den videnskabeligt dokumenterede sæsonmæssige variation understreger, at husdyrefterafgrøder kan være miljøskadelige, hvilket yderligere er belyst i føromtalt bilag. På grundlag af disse konstateringer står det klart, at den aktuelle bekendtgørelse er i konflikt med EU-lovgivningen og derfor er ugyldig.

Det er vores indtrængende opfordring, at Landbrugsstyrelsen tilbagetrækker den nuværende bekendtgørelse og, inden en ny bekendtgørelse udstedes, udarbejder en opdateret miljørapport. Denne rapport bør detaljeret adressere problemerne vedrørende forårsudvaskning samt de sæsonmæssige variationer, for at sikre en lovmæssig og miljømæssig forsvarlig regulering.

3 Perspektivering

Det foreliggende udkast til bekendtgørelse præsenteres tilsyneladende med intentionen om at normalisere forvaltningen af husdyrefterafgrøder, så de bliver lettere at regulere. I realiteten medfører dette imidlertid en substantiel reduktion af gødningsnormerne, hvilket repræsenterer en betragtelig indskrænkning af de danske landmænds gødningskvoter.

Resultatet heraf er en forøgelse i antallet af efterafgrøder, et fald i antallet af overvintrende afgrøder, og en intensivning af forårsudvaskningen. Dette indtræffer på et tidspunkt, hvor vores kyster og fjorde er særligt følsomme over for kvælstof, hvilket forhøjer risikoen for negativ miljøpåvirkning markant.

Vores samlede vurdering er, at bekendtgørelsen vil føre til en betydelig forringelse af økonomien for de danske landmænd og en unødvendig risiko for skadelige påvirkninger af vandmiljøet tidligt på året, hvilket inkluderer både sæsonmæssige variationer og øget forårsudvaskning.

Selvom det ikke kan udelukkes, at Landbrugsstyrelsens reguleringer er baseret på et fast fundament, ville dette kræve, at der parallelt med bekendtgørelsens udstedelse præsenteres uddybende og detaljerede dokumenter, der klart redegør for de reguleringsmekanismer, der er anvendt i bekendtgørelsen, herunder også bilagene. Desværre synes dette ikke at være tilfældet.

Vi opfordrer derfor Landbrugsstyrelsen til at fremlægge grundige og præcise eksempler, der kan forklare de anvendte beregningsmetoder samt de overvejelser, der ligger bag valget af de foreslåede reguleringer, inklusiv en dybdegående overvejelse af omfanget af den nævnte forårsudvaskning.

4 Forårsudvaskning

Selvom det ikke er muligt at kontrollere alle faktorer, er det afgørende at fokusere på udledning i perioder med fosforbegrænsning i vandmiljøet. Landbrugsrelaterede udledninger er primært fosforbegrænsede, men en strategisk genindførelse af vintersæd og en reduktion af efterafgrøder kunne mindske fosforafstrømningen i de tidlige forårsmåneder. Disse måneder er blevet både mildere og mere nedbørsrige på grund af klimaændringer. Historisk set, i perioden fra 1987 til 2004, var der krav om at mindst 65 % af markerne skulle være grønne om vinteren, hvilket inkluderede arealer med vinterraps og vintersæd suppleret med efterafgrøder – en tilgang der viste sig effektiv. Landmændene såede efterafgrøder efter behov, hvilket muliggjorde et vellykket sædskifte, så længe kravene blev overholdt. Dette kontrasterer kraftigt med de seneste over tyve års regulering, hvor nye krav til efterafgrøder har resulteret i, at over 600.000 hektar nu utilsigtet bidrager til øget kvælstofudledning i det tidlige forår (kilde: NOVANA, 2016-2021 data).

Det er problematisk, da selv om det store vandskifte i vores fjorde, hvor 80 % af vandet kommer udefra, hjælper, er de sene tilførsler af kvælstof i det tidlige forår uønskede. Det skyldes, at algevæksten accelererer i perioder med kvælstofbegrænsning. For at efterafgrøder skal være effektive, er det essentielt, at de udvikler dybe rødder, hvilket er gavnligt for både jordens og vandmiljøets sundhed. På visse jordtyper er der år, hvor der ikke er nok kvælstof i jorden til, at efterafgrøderne kan udvikles og effektivt optage de næringsstoffer, der mineraliseres i løbet af efteråret.

Siden 2016 har de målrettede efterafgrøder ændret udledningstidspunktet for kvælstof fra november-december-januar til februar-marts-april, uden at tage højde for, at vårsæden først begynder at optage større mængder kvælstof fra slutningen af maj. Denne årstid er præget af våde jordforhold, som forhindrer landmænd i at så deres marker mange steder.

Implementeringen af nationale landbrugsforanstaltninger, som f.eks. lavere kvælstofniveauer for at opfylde EU's vandrammedirektiver, har vist sig at være en kostbar og urealistisk udfordring at nå inden 2027. Dette skyldes blandt andet, at mange kystområder påvirkes af kvælstof og fosfor, primært fra Østersøen, og næsten alle de indre fjorde viser en tendens til algeopblomstring i sommermånederne, når landbrugets udledning er lavest (kilde: HELCOM og NOVANA rapporter fra de sidste 10 år).

Det er paradoksalt, at de nuværende bestræbelser i nogle vandoplande baseres på klorofyl-a koncentrationer, der adskiller sig fra internationalt aftalte og kalibrerede værdier, som angivet i Det Internationale Ekspertudvalgs Second Opinion fra 2023. Realiteten er, at efterafgrøderne har flyttet den fortsat lavere koncentration af kvælstof i vandløbene fra efterår til forår, hvilket sandsynligvis skyldes plantedækkebekendtgørelsens regler, der virker modsat hensigten. Modsætningen er tydelig i en situation, hvor landmanden sår de arealer med efterårssåede afgrøder, som sædskiftet og afgrødediversiteten tillader, sammenlignet med de nuværende snævre og uhensigtsmæssige krav til efterafgrøder:

- 1) Et stort areal med efterafgrøder flytter udledningen af kvælstof fra efteråret til foråret, hvor risikoen for øget algevækst er større.
- 2) Milde vintre og sen såning af vårsæd, som i 2018, 2023, og igen i 2024, forstærker disse risici.
- 3) Udledningen af lattergas fra umodne planterester ved nedmuldning i foråret fra efterafgrøder kan være betydelige (kilde: Projektet Residue Gas, AU).

- 4) Store arealer med tørkefølsomme vårsåede afgrøder risikerer at reducere det samlede høstudbytte med over 1 million tons korn, sammenlignet med hvis arealerne havde været dækket af vintersæd.
- 5) Vårsåede afgrøder udnytter kvælstof væsentligt dårligere end vintersæd, og lattergasudledningen er større fra vårsæd end fra vintersæd.

Det er afgørende, at der iværksættes en realistisk og nutidig forsøgsserie, hvor man videnskabeligt undersøger de potentielle tab af kvælstof og lattergas, og i mellemtiden bør de ovenstående muligheder legaliseres.

5 Et historisk rids over VVM-reglerne for husdyrgødning

5.1 Før år 2007

Hvis vi skal forstå de nuværende danske regler vedrørende husdyrgødning, er det nødvendigt at se tilbage til perioden før 2007. Før strukturreformen, der førte til kommunesammenlægningerne, var det amterne, der havde ansvaret for VVM-vurderinger (Vurdering af Virkninger på Miljøet) for husdyrbrug. I denne rolle varetog amterne både vurderingen af de miljømæssige konsekvenser og integrationen af landbrugsarealer og husdyrgødning i disse vurderinger. På den anden side var det kommunernes opgave at udstede de nødvendige miljøgodkendelser til husdyrbrugene. Denne opdeling af ansvar sikrede en detaljeret vurdering og regulering af husdyrbrugenes miljøpåvirkning før ændringerne indført samtidig med kommunalreformen.

5.2 Husdyrloven med ikrafttræden 1.1.2007

Den eksisterende regulering blev væsentligt ændret med indførelsen af husdyrloven, som trådte i kraft den 1. januar 2007. Samtidig med lovens ikrafttræden fandt kommunesammenlægningen sted, hvilket resulterede i, at amterne blev nedlagt, og kommunerne overtog rollen som miljømyndigheder.

Under processen med miljøgodkendelse inddrog kommunerne overvejelser om, hvorvidt husdyrgødningen, når den blev anvendt på markerne, havde potentiale til væsentligt at påvirke miljøet. Husdyrlovens formål var blandt andet at sikre, at den første miljøgodkendelse efter lovens implementering omfattede hele husdyrbruget samt de tilhørende bedriftsarealer. Dette understreges i de specielle bemærkninger til lovens § 15, hvor der står:

"[...]Det vil derfor være mest hensigtsmæssigt, og administrativt en fordel for den enkelte landmand, at bedriftens samlede areal indgår ved kommunalbestyrelsens vurdering. Det vil sige, at dermed lovforslaget foretages en sammensmeltning og forenkling af VVM-direktivets krav om, at det er de samlede udspretningsarealer, der skal indgå ved vurderingen og godkendelsesordningens krav om vilkårsfastsættelse[...]"

Videre fastlægger husdyrloven, at udbringning af husdyrgødning er underlagt VVM-direktivet. Det er værd at bemærke, at det var muligt at fastsætte reducerede normer for udbringning af husdyrgødning på det, der blev betegnet som "sårbare arealer", som en del af miljøgodkendelsesprocessen for husdyrbrug på det tidspunkt.

Denne tilgang sikrede en omfattende og integreret behandling af miljømæssige hensyn i forbindelse med drift af husdyrbrug, hvilket understøtter en bæredygtig udvikling af landbruget under nye administrative forhold.

5.3 Ny arealregulering i 2016-2018

Det viste sig dog at være administrativt krævende at gennemføre specifikke vurderinger for udbringning af husdyrgødning på sårbare arealer. På baggrund af dette anbefalede Natur- og Landbrugskommissionen i 2013, at der skulle ske en adskillelse mellem anlæg og arealer. Dette førte til, at fremtidig arealregulering skulle håndteres gennem generelle regler, som blev implementeret med lovændringen 2016/1 LSF 114.

Denne opdeling medførte dog kompleksiteter, idet udbringning af husdyrgødning fortsat har potentiale til at påvirke miljøet signifikant og derfor er under skarpt opsyn i forhold til flere direktiver, herunder VVM-direktivet, SMV-direktivet, nitratdirektivet, grundvandsdirektivet og habitatdirektivet. Juridisk og teknisk var der behov for at indføre specifikke reguleringsmekanismer for de områder, der tidligere var klassificeret som sårbare under husdyrloven, og for de områder hvor der var taget særlige hensyn til habitatområder under grundvandsdirektivet og/eller nitratdirektivet.

Det nye reguleringskoncept indebærer, at landmanden grundlæggende kan udbringe 170 kg kvælstof fra husdyrgødning per hektar, men med lokale restriktioner baseret på kortlægning og hensyn til grundvand, overfladevand og habitatområder. Landmanden står herefter med valget mellem at anvende forskellige virkemidler, såsom efterafgrøder, eller at reducere sin udbringning af husdyrgødning.

Der findes forskellige typer af efterafgrøder, inklusive husdyrefterafgrøder, MFO-efterafgrøder, obligatoriske efterafgrøder og målrettede efterafgrøder, hvor landmanden typisk anvender de samme blandinger, såsom olieræddike, honningurt og sennep. Fra landmandens perspektiv er det ofte irrelevant, hvilken specifik regulering en mark opfylder, da det vigtigste er at opfylde de overordnede miljøkrav.

Som det fremgår af forarbejderne:

"[...] For at skabe større fleksibilitet og forenkling følger det af aftalens pkt. 2.8, at reguleringen af husdyrbrugets anlæg og arealer skal skilles ad, således at den konkrete tilladelse eller miljøgodkendelse alene omfatter anlæggene m.v., mens anvendelsen af gødning på arealerne overgår til generel regulering. Efter aftalen skal anlægsreguleringen i højere grad baseres på generelle miljøregler, og den skal gøres emissionsbaseret med fleksibilitet inden for en produktionsramme."

Og videre:

"[...] Med henblik på forenkling af sagsbehandlingen for både erhverv og kommuner foreslås det, at den nuværende ordning, hvor husdyrbrugets anlæg og arealer reguleres samlet i tilladelser og godkendelser, ændres, sådan at arealerne udgår af afgørelserne. Anvendelsen af husdyrgødning vil i stedet blive reguleret via generelle regler i bekendtgørelsesform.[...]"

Den nuværende ordning, set som et teknisk og reguleringsmæssigt koncept, anses formentlig for at være en forbedring i forhold til tidligere. Tidligere måtte en landmand ofte afvente flere års sagsbehandling og eventuelle efterfølgende klager, før han kunne være sikker på sin retsstilling. Det er væsentligt at påpege, at der i dokumenterne står: *"For at skabe større fleksibilitet og forenkling"* og *"Med henblik på forenkling af sagsbehandlingen"*. Det er specificeret, at dette ikke betyder, at udbringning af husdyrgødning ikke længere skal undergå miljøvurdering.

Systemet, som nu er implementeret, sikrer, at alle relevante forhold og omstændigheder tages i betragtning i fastsættelsen af, hvor meget husdyrgødning en landmand må anvende. Landmanden har mulighed for at vælge forskellige virkemidler, herunder målrettede efterafgrøder, eller alternativt reducere mængden af udbragt husdyrgødning.

Den samlede mængde af efterafgrøder er i dag så omfattende, at når de lægges oven i hinanden—de målrettede, de obligatoriske, husdyrefterafgrøderne, osv.—resulterer det i, at der er langt færre vinterafgrøder, end landmanden ønsker.

Det er ikke muligt at have efterafgrøder og vinterafgrøder på samme mark, da efterafgrøderne fysisk optager pladsen. Derudover er der forskel på vækstsæsonerne, idet en vinterafgrøde er længere tid i jorden sammenlignet med en vårafgrøde, hvilket også påvirker gødningstildelingen og dermed tildelingen af husdyrgødning. En vinterafgrøde må lovligt modtage mere gødning, herunder husdyrgødning, end en vårafgrøde.

Summa summarum, JA: Efterafgrøder – også husdyrefterafgrøder – spiller en væsentlig rolle i tildelingen af husdyrgødning. I Danmark har vi udviklet et nyt paradigme for arealregulering—den målrettede regulering—hvor gødningsnorm og diverse virkemidler er samlet i en 'sort boks'. Heri indgår komplekse beregninger baseret på gødningstildeling, mængden af efterafgrøder og andre virkemidler, som tilsammen skaber et output, der angiver, hvor meget gødning, herunder husdyrgødning, en landmand må anvende på sine arealer. Dette system fastsætter den endelige ramme for gødningstildelingen, uanset om det påvirker vadehavet, Limfjorden eller lokale habitatområder.

Der er ikke foretaget ændringer i EU-retten med hensyn til de krav, der skal vurderes under nitratdirektivet, habitatdirektivet, VVM-direktivet eller SMV-direktivet. I Danmark har vi valgt at strukturere vores retsorden på en sådan måde, at alt er integreret i en enkelt reguleringsenhed—en 'sort boks'—som kan være svær at dechiffrere for mange.

Det er kritisk at påpege, at en miljøvurdering er nødvendig, og det kan ikke accepteres, at en øget anvendelse af efterafgrøder automatisk fører til et forbedret vandmiljø—tværtimod, som det er belyst i følgende citat:

"[...]Signifikant højere udvaskning fra efterafgrøder i marts i drænvand – 3,4 kg N/ha efter efterafgrøde mod 2,0 kg N/ha efter vinterkorn[...]"

Som det fremgår af **bilag 1** (Gitte Blicher-Mathiesen, "[...]Udvaskning fra vintersæd kontra efterafgrøder - Analyse af måledata fra Landovervågningen[...]") fra Plantekongres 12. januar 2023.

5.4 Miljøvurdering efter EU-retten

MAD 2018.828 (C-105/09, C-110/09)

Af sagerne fremgår det, at:

"Nitratdirektivets krav om handlingsplaner er omfattet af SMV-direktivets krav om miljøvurdering uanset om handlingsplanen gennemføres som bekendtgørelse."

Sagen angik: *"Belgien blev i sag C-221/03 i 2005 dømt for ikke at have gennemført nitratdirektivets krav om handlingsplaner til nedbringelse af nitratforureningen fra landbruget på en korrekt måde i Vallonien (MAD 2005.1101)."*

Dommen præmis 53:

"Det skal desuden fastslås, at det følger af artikel 5, stk. 4, i direktiv 91/676, at handlingsprogrammerne, der er vedtaget i henhold til artikel 5, stk. 1, skal fastsætte en helhed af foranstaltninger, hvis overholdelse kan være en betingelse for udstedelsen af den tilladelse, der kan gives til de i bilag I og II til direktiv 85/337 opregnede projekter, og i forhold til hvis fastlæggelse direktiv 91/676 overlader medlemsstaterne en vis skønsmargin. Dette gælder navnlig i tilfælde af foranstaltninger til opbevaring af husdyrgødning som fastsat i bilag III til direktiv 91/676 i forhold til projekter vedrørende anlæg til intensiv husdyravl som opregnet i bilag I og II til direktiv 85/337."

Dommen udtrykker ret tydeligt, at foranstaltninger til nedbringelse skal landbrugets nitrat:

- 1) Skal ske gennem nitrathandlingsplanerne. Det er så formentlig ikke sket i Danmark, men det er irrelevant for denne sag, men
- 2) Kæder igen husdyrgødning og VVM-direktivet sammen

Og af præmis 55:

"[...] eftersom det udgør en "plan" eller et "program" som omhandlet i sidstnævnte direktivs artikel 2, litra a), og indeholder foranstaltninger, hvis overholdelse er en betingelse for udstedelsen af den tilladelse, der kan gives til gennemførelsen af de i bilag I og II til direktiv 85/337 opregnede projekter."

EU-Domstolen fastslår ligeledes her, at en reduktion af nitrat hører under nitratdirektivet og nitrathandlingsplanen, at husdyrgødning er omfattet af VVM-direktivet og forholdet er underlagt SMV-direktivet.

Andre eksempler

I MAD2012.147, C-567/10, udtrykker at ophævelse af lokalplaner kan være omfattet af SMV-direktivet.

I MAD 2013.754 (C-463/11), var SMV-direktivet til hinder for, at medlemsstaterne fritager en bebyggelsesplan eller ændringer af denne for miljøvurdering, fordi planen kun angår **mindre end 20.000 kvm** og ikke krænker miljøhensyn. Ugyldighed af manglende overholdelse af SMV-direktivet kan ikke begrænses til åbenbare overtrædelser, der er konkret væsentlige.

I MAD 2015.281, C-473/14, var en ændring af plan for beskyttet bjergområde er omfattet af kravet om strategisk miljøvurdering, uanset om ændringen havde karakter af en præcisering med henblik på bedre naturbeskyttelse.

Undtagelser

C-300/20 er en nyere dom, og bør også omtales, fordi dommen udtrykker en undtagelse, der imidlertid må forstås meget snævert

MRF (Miljøretlig Forskningsportal) 2022.10, C-300/20, var konklusionen, at en:

"Landskabsbeskyttelsesbekendtgørelse vedtaget af lokal myndighed for område ved Inn-floden med generelle forbud mod skadelige aktiviteter for natur og landskab og krav om tilladelse til en række aktiviteter ikke anset for en retsakt omfattet af SMV-direktivets regler om miljøvurdering i art. 3, stk. 2, litra a), eller art. 3, stk. 4, da bekendtgørelsen ikke fastlægger en betydningsfuld helhed af kriterier og fremgangsmåder for tilladelse og iværksættelse af et eller flere projekter, navnlig mht. placering, art, størrelse og betingelser for drift af sådanne projekter eller ved tildeling af midler til disse projekter."

Dommen er en snæver undtagelse, fordi den blot angiver, at en lokal myndighed gerne på vedtage konkrete planer indenfor et allerede landskabsfredet område, der har til formål at beskytte natur og landskab. Det er tilsyneladende så afgrænset, at det kan gennemføres uden SMV-vurdering.

Det synes ret langt fra landsdækkende og generelle regler for husdyrgødning, hvorfor dommen ikke finder anvendelse i relation til nærværende sag.

6 Retsvirkning af manglende SMV

I MAD 2012.122, C-41/11, der angik en:

”Handlingsplan til gennemførelse af nitratdirektivet vedtaget uden overholdelse af SMV-direktivet skal som udgangspunkt ophæves med det samme. Men dette kan fraviges, hvis øjeblikkelig ophævelse af planen vil have skadelig virkning på miljøet, og disse skadelige virkninger ikke kan begrænses på anden måde, forudsat planen er i overensstemmelse med nitratdirektivet, og fravigelsen ikke sker for en længere periode end strengt nødvendigt.”

Betingelser i dommen er:

”Udgangspunktet er derfor, at de nationale domstole skal suspendere eller annullere en plan, der er vedtaget i modstrid med SMV-direktivet. Dette udgangspunkt kan dog fraviges, når fire betingelser er opfyldt:

- 1) den ulovligt vedtagne bekendtgørelse opfylder nitratdirektivets krav til handlingsplaner;*
- 2) hvis bekendtgørelsen ophæves, vil det være umuligt på anden måde at undgå de skadelige virkninger på miljøet, bekendtgørelsen skal imødegå;*
- 3) suspension af bekendtgørelsen vil medføre skadelige virkninger på miljøet som fx ringere beskyttelse af vandmiljøet mod nitratforurening; og*
- 4) en midlertidig forlængelse af den ugyldige bekendtgørelse må ikke tidsmæssigt strækkes længere end strengt nødvendigt.”*

Denne retstilstand er senere blevet bekræftet i MAD 2016.259, C-379/15:

*”Hvis en national retsakt er vedtaget i modstrid med SMV-direktivet, er de planer og afgørelser, der er besluttet på grundlag af den nationale retsakt ugyldige, **hvilket kun kan fraviges, når de fire betingelser i C-41/11 er opfyldt**, og skal afgøres i hvert enkelt tilfælde. Undtagelsen kræver forelæggelse for EU-domstolen, medmindre den nationale domstol på detaljeret vis redegør for, at betingelserne for ikke at annullere retsakten er opfyldt.”*

6.1 Habitatdirektivet

Det er væsentligt at fremhæve, at når husdyrefterafgrøder bl.a. sigter mod at begrænse kvælstofudledning til Natura 2000-områder, er det afgørende, at Landbrugsstyrelsen anvender den nyeste videnskabelige viden. Denne forpligtelse støttes af EU-Domstolens konsekvente retspraksis, der i øvrigt fastslår, at der gælder sammen beskyttelsesniveau efter habitatdirektivets artikel 6(2) og 6(3).

Som det er dokumenteret i miljørapporten (side 8, ikke teknisk resume):

”[...] Plantedækkebekendtgørelsen(1) indeholder regler om det pligtige efterafgrødekrav, husdyrefterafgrødekravet og de dyrkningsrelaterede tiltag. Bekendtgørelsen har hovedsageligt til formål at

nedbringe udvaskningen af kvælstof fra dyrkningsjorden til vandmiljøet, og bekendtgørelsens forskellige krav indgår bl.a. i den danske implementering af nitratdirektivet og vandrammedirektivet.[...]".

Yderligere på side 13:

"[...] Loven har dels til formål at regulere jordbrugets anvendelse af gødning, og at fastsætte krav om næringsstofreducerende tiltag som f.eks. etablering af efterafgrøder og alternativer til etablering af efterafgrøder med henblik på at begrænse udvaskningen af kvælstof[...]".

På side 20 specificeres det:

"[...] Formålet med husdyrefterafgrødeordningen er at modvirke merudvaskningen af kvælstof fra organisk gødning i oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder samt at fordele en resterende indsats mellem kystvandoplande med indsatsbehov i henhold til vandområdeplanerne.[...]".

Det er derfor bekymrende, at formålet med undersøgelsen, ifølge det ikke-tekniske resume, er beskrevet som

"[...]Bekendtgørelsen har hovedsageligt til formål at nedbringe udvaskningen af kvælstof fra dyrkningsjorden til vandmiljøet[...]",

hvilket kan synes at undervurdere betydningen af specifik timing og de miljømæssige konsekvenser af kvælstofudledning, især i relation til Natura 2000, hvor det er angivet at:

"[...] modvirke merudvaskningen af kvælstof fra organisk gødning i oplande til nitratfølsomme habitatnaturtyper i Natura 2000-områder[...]".

Fokus i undersøgelsen kan således betragtes som fejlagtigt. Det kritiske punkt bør være, om kvælstofudledning sker på tidspunkter af året, hvor det har en reel negativ indvirkning på både vandmiljøet og habitatområder, hvilket kræver en dybere og mere nuanceret tilgang til reguleringen og overvågningen af landbrugspraksis.

7 Plandækkebekendtgørelsens bilag 2

Nedenfor er uddrag af plantebekendtgørelsens bilag 2:

Husdyrefterafgrødekravet i pct. af efterafgrødegrundarealet			
Oplands -nr.	Oplandsnavn	Virksomheder, der udbringer 30 kg kvælstof eller derover og under 80 kg kvælstof i organisk gødning pr. hektar harmoniareal pr. planperiode, og som har arealer i de pågældende oplande	Virksomheder, der udbringer 80 kg kvælstof i organisk gødning eller derover pr. hektar harmoniareal pr. planperiode, og som har arealer i de pågældende oplande

Herefter følger 290 rækker med områder i Danmark, nedenfor eksempler

288	Nibe Bredning, Halkær Ådal og Sønderup Ådal - 288	2,0	4,0
-----	---	-----	-----

Som det fremgår af ovenstående eksempel, står danske landmænd over for en udfordring: Vi mangler forståelse for metodikken bag de præsenterede resultater, hvilket rejser mange spørgsmål. En markant mangel er, at Landbrugsstyrelsen ikke præcist illustrerer—selv med få eksempler—hvordan resultaterne er opnået.

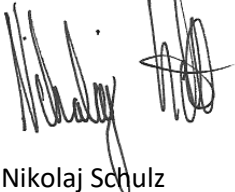
Selvom der generelt er en stor tillid til videnskabelige fund, er videnskaben selv underlagt kritisk prøvelse, hvilket nødvendiggør dybdegående forklaringer. Uden disse risikerer man, at resultaterne bliver opfattet som baseret på overgeneraliserede modelantagelser snarere end på den seneste viden, hvilket kan give anledning til betydelig usikkerhed omkring resultaternes gyldighed.

Der er et akut behov for en mere detaljeret redegørelse, der tydeligt beskriver metoderne til at nå frem til de præsenterede resultater. Denne redegørelse bør inkludere, men ikke begrænses til, følgende punkter:

- 1) Specifikation af de anvendte vandmængder.
- 2) Koncentrationer af kvælstof og andre relevante stoffer.
- 3) Før- og efter-scenarier, herunder hvilke faktorer og virkemidler der er anvendt som grundlag for vurderingen.
- 4) Beskrivelse af eventuelle stigninger i kvælstofkoncentrationer inden for det regulerede vandområde.
- 5) Præcisering af, hvornår (i løbet af året) disse stigninger eller reduktioner finder sted, og hvilken indvirkning de har.

En sådan redegørelse vil ikke alene øge forståelsen og tilliden blandt landmænd og andre interessenter, men også styrke integriteten af de videnskabelige processer og konklusioner, der ligger til grund for landbrugets reguleringer.

På vegne af Bæredygtigt Landbrug og med venlig hilsen

Nikolaj Schulz
Chefjurist

Mobil: +45 60 14 12 30

E-mail, JURA: jura@blb.dk

E-mail: nsc@blb.dk

Web: www.blb.dk